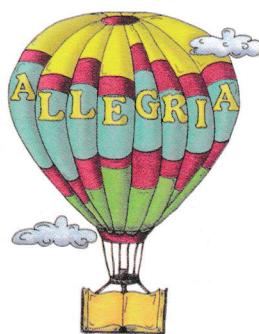

CULEGERE DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

clasa a IV-a

Editura **ALLEGRIA**

CUPRINS

UNITATEA 1 RECAPITULAREA CUNOȘTINȚELOR DIN CLASA a III-a	3	- textul literar / textul nonliterar; - textul narativ; - formularea răspunsurilor la întrebări; - selectarea informațiilor dintr-un text citit; - exprimarea opiniei în legătură cu un text citit; - scrierea corectă a unor cuvinte scrise cu cratimă; - scrierea funcțională: biletul, invitația; - propoziția; semne de punctuație; - părțile de vorbire; - scrierea imaginativă: alcătuirea unor texte proprii; - exprimarea acordului / dezacordului.
UNITATEA 2 COMUNICAREA ORALĂ	26	- dialogul; - inițierea, menținerea și încheierea unui schimb verbal; - formularea unei solicitări; - formularea și prezentarea unor informații; - cuvântul - formă și conținut.
UNITATEA 3 COMUNICAREA SCRISĂ	42	- cartea – obiect cultural; - articolul; - așezarea textului în pagină; - planul unei compuneri; - substantivul; - ghilimelele; - punctele de suspensie; - scriere funcțională: cartea poștală, mesajul.
UNITATEA 4 TEXTUL LITERAR	77	- textul literar în proză / în versuri; - compunerea imaginativă cu început / sfârșit dat; - adjecтивul / legătura adjecтивului cu substantivul; - ortografia adjecтивului; - apostroful; - e-mailul.
UNITATEA 5 TEXTUL NONLITERAR	100	- textul nonliterar; - numele personal; persoana; - scrierea corectă a pronumelor personale; - numele personal de polițe.
UNITATEA 6 TEXTUL NARATIV	116	- textul narativ în proză și versuri; - transformarea vorbirii directe în vorbire indirectă; - povestirea unui fragment; - compunerea narrativă în care se introduce dialogul; - verbul: - persoanele; - - timpurile; - scrierea corectă a verbelor.
UNITATEA 7 PERSONAJUL LITERAR	139	- personajul literar; - descrierea de tip portret; - compunerea descriptivă de tip portret; - subiectul; - predicatul; - acordul predicatului cu subiectul.
UNITATEA 8 TEXTUL LIRIC	162	- poezia ca vorbire despre sine; - compunerea descriptivă de tip tablou; - propoziția – felul: simplă / dezvoltată; afirmativă / negativă; enunțativă / interogativă / exclamativă.
EVALUARE FINALĂ	175	

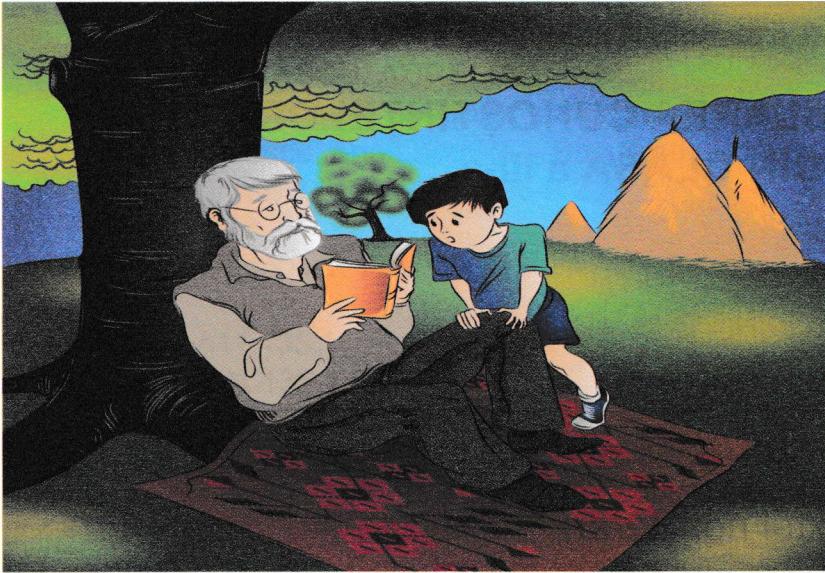
UNITATEA I

RECAPITULAREA CUNOȘTINȚELOR DIN CLASA a III-a

- ☞ textul literar / textul nonliterar;
- ☞ textul narativ;
- ☞ formularea răspunsurilor la întrebări;
- ☞ selectarea informațiilor dintr-un text citit;
- ☞ exprimarea opiniei în legătură cu un text citit;
- ☞ scrierea corectă a unor cuvinte scrise cu cratimă;
- ☞ scrierea funcțională: biletul, invitația;
- ☞ propoziția; semne de punctuație;
- ☞ părțile de vorbire;
- ☞ scrierea imaginativă: alcătuirea unor texte proprii;
- ☞ exprimarea acordului / dezacordului.

după Elena Zafira Zanfir

Tare mult îi plăceau lui Sorin poveștile bunicului. Numai că bătrânul era cam zgârcit cu vorbele și-si dezlega sacul, mai ales, iarna, după zile cu ninsori friguroase, la gura sobei, când nepotii nu o mai zbugheau pe ușă, la săniuș, iar bunica ațâta focul cu cetină uscată și le pregătea ceaiul fierbinte, cu mireasmă de fragi și zmeură.

Acum însă era vară, soarele strălucea puternic pe cerul albastru, iar bunicul își trăsese un scaun la umbra cireșului și cîtea dintr-o carte veche, cu coperti aurite.

Plictisit să tot urmărească zborul harnic al albinelor, Sorin se hotărî să vorbească.

– Bunicule! zise el în șoaptă.

Tăcere.

– Bunicule, strigă Sorin supărat, de ce nu-mi răspunzi?

– Ba te aud, nepoate, răspunse bunicul fără să-si ridice ochii de pe carte. Ce vrei să mă întrebî?

Sorin nu se gândise ce-ar vrea să-l întrebe pe bunicul său. El numai voia să discute cu cineva. Dar se hotărî pe loc:

- Bunicule, oamenii de ce nu pot zbura ca albinele?
- Ba pot, nepoate.
- Cu avionul?
- Și cu avionul, și fără avion ...
- Cum, bunicule?
- Ai să vezi! răspunse bunicul.

Bătrânul se ridică și se duse într-un loc știut doar de el. Se întoarse ținând pe brațe un covor de o mare frumusețe. Bunicul îi întinse un săculeț lucrat din pânză tare.

- Ia, nepoate, desaga asta și pregătește ceva merinde pentru drum!

Într-o clipă, nepotul era gata de plecare. Se suiră pe covorul acela neasemuit de frumos și, la o vorbă a bunicului, se ridică sus, aproape de nori.

- Oh, bunicule, să nu cad! zise cu îngrijorare Sorin.
- Dacă ai să fii curajos și bun la suflet, nimic nu ti se va întâmpla.
- Ce fel de covor e ăsta, bunicule?
- Unul din acelea care există numai în povești, îi răspunse bunicul. E un covor minunat. Zburără peste mări și țări și tot ce vedea îl minuna pe Sorin.

– Bunicule, ce sunt **mobilele** acestea uriașe de pământ care parcă vor să ne opreasă din cale? tru oameni și cărți

- Sunt munte, nepoate.
- Dar firele acelea multe și lucitoare ce sunt? Unele mici, abia văzute, altele mari și învolburate.
- Cele subțiri, ca niște fire de argint, sunt izvoarele. Ele vin din adâncul pământului să ne aducă răcoarea lor binefăcătoare. Cele mai late sunt râurile. Ele se formează din pâraiele care vin la vale și se adună până se face un râu. Cele care sunt mai late, ca se leagă cu valuri unduitoare, sunt fluviile. Toate râurile laolaltă se varsă în fluvii.
- Și fluviile? întrebă Sorin.
- Stai că n-am terminat, îi răspunse bunicul. Fluviile, la rândul lor, se varsă în mări.
- Și mările ce fac?
- Mările se unesc cu oceanele și aşa toate apele pământului sunt legate între ele.
- Bunicule, ce minunat explici tu și ce mult îmi place că pot să și văd cele ce-mi povestesc.

Bunicul făcu un semn și ...

Înțelegerea textului

1

Răspunde la următoarele întrebări:

- În ce anotimp are loc întâmplarea / acțiunea textului?
- Care sunt personajele acestui text?
- Când îi plăcea bunicului să spună povesti?
- Cu ce călătoresc eroii întâmplării?
- Despre ce află nepotul în această călătorie?

Să ne amintim!

- Răspunsurile la întrebări se formulează după citirea cu atenție a textului și căutând în text informațiile necesare.
- Răspunsul să fie cât mai complet.
- Formularea să fie clară și corectă.

2

Citește următoarele enunțuri. Bifează (v) caseta din stânga pentru enunțurile adevărate (A) și caseta din dreapta pentru cele false (F).

- Bunicul citește la umbra cireșului.
- Sorin urmărește zborul păsărilor.
- Bunicul și nepotul pornesc într-o călătorie magică.
- Sorin este preocupat să nu cadă de pe covor.
- Covorul cu care călătoresc este unul obișnuit.
- Nepotul descoperă munte și apele.

A

☐

F

☐

○ Verifică răspunsurile împreună cu colegul de bancă.

3

Sorin și bunicul pornesc într-o călătorie cu un covor „care există numai în povești”. Scrie un scurt text (2-3 enunțuri) în care să-ți exprimi părerea despre această călătorie: este una reală sau imaginară?

4

Numerotează propozițiile în ordinea în care se desfășoară întâmplările:

- Covorul se ridică la o vorbă a bătrânlui.
- Plictisit să urmărească zborul albinelor, Sorin descoperă frumusețea naturii: munții și apele.
- Bunicul citește la umbra cireșului.
- Băiatul vrea să afle de ce oamenii nu pot zbura ca albinele.
- Copilul află că nu trebuie să se teamă de nimic, dacă va fi curajos și bun la suflet.
- Bunicul aduce un covor minunat care există numai în povești.
- Urcați pe covorul magic, bunicul și nepotul pornesc într-o călătorie.

○ Verifică ordinea împreună cu colegul tău de bancă.

Să ne amintim!

- Textul literar este o creație imaginară.
- Autorul transmite idei, emoții, sentimente.
- În textul narativ, autorul își exprimă sentimentele prin intermediul personajelor și al acțiunii.
- Personajele participă la o serie de întâmplări (acțiunea textului), așezate în ordinea cronologică a desfășurării lor.

5

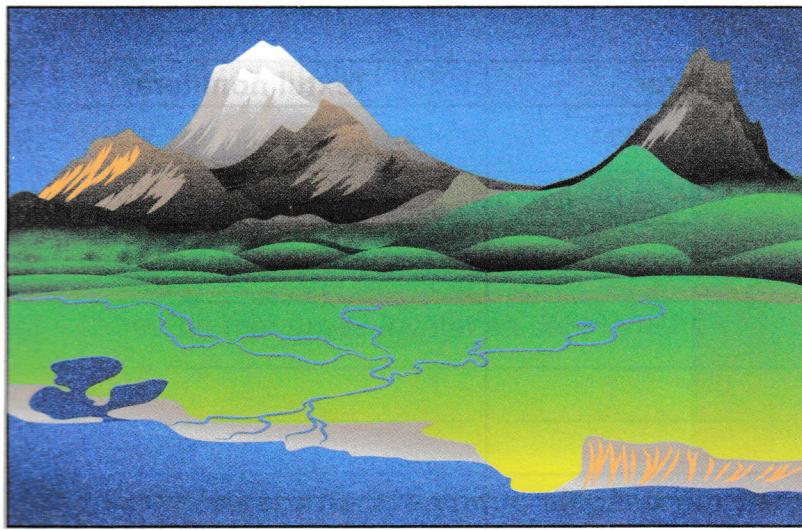
La ora de științe, ai aflat despre formele de relief. Observă, pe harta fizică a României, aceste forme și culorile prin care sunt reprezentate, apoi completează informațiile din tabelul următor:

maro	galben / ocru	verde	albastru

6

Cum crezi că ar putea continua textul? Scrie 5-6 propoziții care ar continua logic textul citit.

RELIEFUL ROMÂNIEI

Relieful României este deosebit de bogat. Fiecare formă principală ocupă aproximativ o treime din suprafața țării.

„Relieful este axat pe arcul Carpaților. În centrul teritoriului se află Podișul Transilvaniei, înconjurat de lanțurile muntoase ale Carpaților Orientali, Meridionali și Occidentali, la exteriorul cărora se întind, ca o treaptă mai joasă, podișuri și câmpii, către care trecerea se face prin intermediul dealurilor subcarpatice

.../ Pe teritoriul României, Munții Carpați au o lungime de 910 km.

La exteriorul Munților Carpați se află un inel de dealuri – Subcarpații și Dealurile de Vest – locurile cele mai populate, datorită bogatelor resurse din subsol (petrol, cărbuni, sare) și condițiilor favorabile culturii vieței-de-vie și pomilor fructiferi. În est și sud se extind trei mari podișuri (Moldovei, Dobrogei și Getic), dar și Podișul Mehedinți, în timp ce în sud și vest se întind două mari câmpii, Câmpia Română (îngustată spre est) și Câmpia de Vest.

Delta Dunării este cea mai joasă regiune a țării, sub 10 m altitudine, cu întinderi de mlaștini, lacuri și stuf .../ Delta Dunării a fost introdusă în lista patrimoniului mondial al UNESCO în 1991 ca rezervație naturală a biosferei.

România beneficiază de toate tipurile de unități acvatice: fluvii, lacuri, ape subterane, ape marine.“

(https://ro.m.wikipedia.org/wiki/Relieful_României)

8

Răspunde la următoarele întrebări:

- a) Ce scop are acest text?
- b) La ce se referă conținutul textului?
- c) Cum este redată realitatea în acest text?
- d) Cum este limbajul folosit?
- e) Ce fel de text este „Relieful României“?

Să ne amintim!

- Textul nonliterar nu transmite emoții, sentimente, ci informații.
- Informațiile se referă la realitate aşa cum este ea.
- Limbajul folosit este unul obișnuit, exact, fără expresii deosebite.

Recitați cele două texte („Insula fericirii“ și „Relieful României“), apoi completați informațiile cerute în tabel.

Comparați răspunsurile voastre cu cele ale colegilor.

Faceți corecturile necesare.

	Textul literar	Textul nonliterar
Ce transmite textul?		
La ce se referă textul?		
Cum este prezentată realitatea?		
Ce fel de limbaj folosește?		

Scriere corectă

1

Taie cu o linie forma incorectă:

- a) Elevul care învață ia / i-a calificate bune.
- b) Când ia / i-a spus să ia / i-a arcul, tatăl nu credea că va reuși.
- c) Ia / I-a bunicii este foarte frumoasă.
- d) Colegul său nu ia / i-a spus că a greșit.
- e) Mama a pus ia / i-a în cufăr.
- f) Ia / I-a este cusută cu modele populare tradiționale.
- g) Când ia / i-a dat umbrela, nu știa că va ploua.

Să ne amintim!

- Copilul **ia** mărul de pe masă.
→ verbul „a lua“
- Mama a îmbrăcat **ia** de la bunica ei.
substantivul „ie“ ←
(bluză femeiască specifică portului popular)
- Copilul **i-a adus** mamei niște flori.
pronume personal → verbul „a aduce“

- a) Mihai învață să cânte la nai / n-ai.
- b) Când nai / n-ai treabă, te plătisești.
- c) Cireșele se coc în mai / m-ai.
- d) Bătrânel nu mai / m-ai poate merge repede.
- e) Cel mai / m-ai util lucru este să înveți.
- f) – De ce nu mai / m-ai sunat când ai ajuns?
- g) – De ce nu mai / m-ai învățat să cânte la nai / n-ai?

Să ne amintim!

○ Tata cântă la **nai**.

substantiv (instrument muzical)

○ –**N**-ai ajuns la timp!

negația
„nu“

verbal
„a ajunge“

○ Luna **mai** este luna florilor.

substantiv

○ El este cel **mai** cuminte.

cuvânt de legătură

○ –**M**-ai ajutat când am avut nevoie.

pronume personal

verbal
„a ajuta“

3 Completează fiecare enunț, alegând din paranteză forma corectă. Verifică răspunsurile împreună cu colegii.

- a) Acum _____ (iau / i-au) autobuzul spre școală.
- b) Când l-au adus pe Grivei, _____ (iau / i-au) cumpărat un cotet.
- c) Părinții _____ (săi / să-i) îl laudă de fiecare dată.
- d) – Pot _____ (săi / să-i) spune cum te cheamă?
- e) – Mergem _____ (la / l-a) munte sau _____ (la / l-a) mare? _____ (la / l-a) întrebă mama.
- f) Cine _____ (la / l-a) căutat _____ (la / l-a) telefon nu _____ (ia / i-a) spus cum se numește.
- g) Aș vrea _____ (săi / să-i) ajut _____ (la / l-a) teme, dar _____ (iau / i-au) ajutat părinții lor înaintea mea.

Să ne amintim!

○ Elevii atenții **iau** notițe.

verbal „a lua“

○ Îngrijitorii **i**-au adus mâncare ursului.

pronume personal

verbal
„a aduce“

○ Prietenii **săi** sosesc azi.

ai săi = ai lui

○ Ar putea **să** - **i** ajute!

pronume personal

verbal
„a ajuta“

○ Mergem **la** școală.

cuvânt de legătură

○ Băiatul **l**-a întrebăt cât e ceasul.

pronume personal

verbal
„a întreba“

4

Respect pentru oameni și lucruri

ceal, ce-ai.

a)

b)

c)

d)

e)

f)

Să ne amintim!

- Românii sunt un **neam** harnic.
substantiv ← (popor)
- **Ne - am** întâlnit cu prietenii noştri.
pronume → verb
- **Nea** Marin e unchiul mamei.
substantiv
- Un fulg de **nea** s-a topit în palma mea.
substantiv ←
- Tocmai **ne - a** adus mâncarea!
pronume ← verb
- Când sunt răcit, beau o cană cu **ceai**,
substantiv ←
- Nu am înțeles ce - **ai spus**!
verb ←

5

Completează fiecare proverb cu ortogramele care lipsesc.

- a) Dacă dai, _____ , _____ nu da, să vezi cum ai!
- b) Calul de dar nu se caută _____ dinți.
- c) Când de multe te apuci, _____ pe toate le încurci.
- d) Cel ce dă nu uită, dar uită cel care _____.
- e) Cine râde _____ urmă râde _____ bine.
- f) Foamea e cel _____ bun bucătar.
- g) _____ plăcinte înainte, _____ război înapoi!
- h) _____ pomul lăudat să nu te duci cu sacul!
- i) _____ bine mai târziu decât niciodată.
- j) Nemulțumitului i se _____ darul.
- k) Nu zice hop până _____ sărit groapa!

1**Scrie în casetă câte cuvinte conține fiecare propoziție.**a) Strugurii copți strălucesc în vie. b) Anul școlar începe în luna septembrie. c) Rândunelele și cocorii pornesc spre țările calde. **Să ne amintim!**

Pentru a comunica, oamenii folosesc cuvinte pe care le combină în propoziții.

2**Completează enunțurile, adăugând cuvinte potrivite din textul „Insula fericirii“.****Să ne amintim!**

Cuvintele unei propoziții se îmbină în mod logic.

a) Soarele strălucea _____ pe cerul _____.

b) Bunicul _____ cam zgârcit _____ vorbele.

c) Bunicul își _____ un scaun la umbra _____.

3**Indică felul propozițiilor, încercuind litera corespunzătoare răspunsului corect.****Să ne amintim!**

- Propoziția enunțativă (propriu-zisă) transmite o informație / o constatare:
Am citit poezia recomandată.
- Propoziția exclamativă exprimă, un îndemn, un sfat, o urare etc.:
– Să fii cuminte, Matei!
- Propoziția interrogativă solicită o informație: – Când vine trenul?

O Când vor pleca păsările călătoare?

- a) enunțativă; b) interrogativă; c) exclamativă.

O Ai să vezi!

- a) enunțativă; b) interrogativă; c) exclamativă.

O La mulți ani!

- a) enunțativă; b) interrogativă; c) exclamativă.

O – Ce fel de cocor e ăsta, bunicule?

- a) enunțativă; b) interrogativă; c) exclamativă.

O Îmi plac merele coapte.

- a) enunțativă; b) interrogativă; c) exclamativă.

Recitați propozițiile acordând atenție sporită intonației.

Transcrie, din textul „Insula fericirii” câte o propoziție corespunzătoare fiecărei cerințe. Încercuiește semnul de punctuație pus la sfârșitul fiecărei propoziții.

- a) propoziție enunțiativă;
- b) propoziție interogativă;
- c) propoziție exclamativă.

Să ne amintim!

- La sfârșitul unei propoziții se folosesc următoarele semne de punctuație:
 - a) punct la sfârșitul enunțiativei;
 - b) semnul întrebării la sfârșitul interogativei;
 - c) semnul exclamării la sfârșitul exclamativei.

Răspunde printr-un cuvânt:

Să ne amintim!

- Cuvintele pot avea unul sau mai multe sensuri:
nepot - un sens;
cer - mai multe sensuri;
- Unele cuvinte nu au înțeles propriu, ci ajută la formularea propoziției: pentru, la, de, cu.

- a) ce este Sorin pentru bunicul său: _____;
- b) locul unde strălucește soarele: _____;
- c) ce îi plăcea lui Sorin să asculte de la bunicul său:
_____;
- d) numele băuturii preparate de bunică: _____.

Grupează, în tabel, cuvintele următoare: bogat, România, formă, din, de, lanț, sud, arc, sare.

cu un sens: _____

cu mai multe sensuri: _____

fără sens propriu: _____

Alcătuiește enunțuri în care cuvintele date să aibă cât mai multe sensuri:

a) sare; _____

b) vie; _____
